



Pistoaita, pisteaita, pystyaita, pystöaita, risuaita, riukuaita. Rakkaalla lapsella on monta nimeä.

Pistoaitakurssilla opeteltiin pistoaidan rakentamista.

A rustic wooden fence made of logs and branches in a forest setting. The fence is constructed from horizontal logs and vertical poles, with some sections using thinner branches for support. It runs along a dirt path in a lush, green forest. The background shows a dense stand of trees, including birches and evergreens.

Ennen aidan tekoa tarvitaan aitamateriaalit. Pistoaitaa varten metsästä kaadetaan alikasvoksena kasvavia kuusia. Tolpat eli seipäät ja viistotuet eli sivuvarat tai varat tulee aina olla kuusia, mutta aidaksina voidaan käyttää myös mäntyä tai haapaa. Seipäät, sivuvarat ja aidakset aisataan. Sidoksina eli vitsaksina käytetään alikasvoksena kasvaneita noin 1,2 – 1,5 metriä pitkiä halkaistuja kuusen taimia.



Vitsaskuusi tulee olla ehdottomasti tuoretta puuta. Taimen alaoksat karsitaan, mutta latvaan jätetään havutupsu. Latvan havutupsusta aloitetaan taimen halkaisu.

Puukolla tai käsin latva "avataan" kahtia, jolloin tumma sydänjuote tulee esille. Aluksi osia vedetään varovasti käsin irti toisistaan niin, että sydänpuu näkyy koko ajan molemmissa kappaleissa. Jos toinen puoli alkaa mennä paksummaksi, sitä vedetään voimakkaammin.

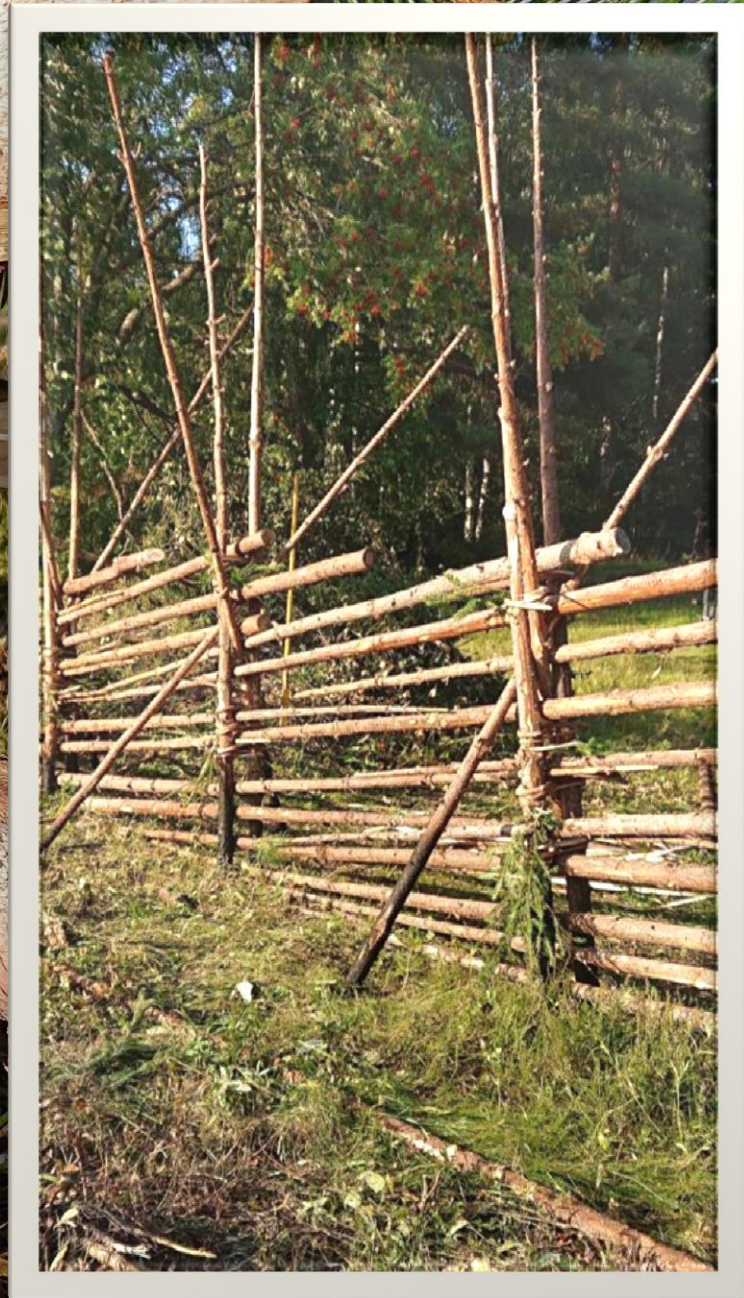
Tuoreen puun halkaiseminen vitsaksiksi on helppoa ja yksinkertaista käsin.

Jos vitsaksia joutuu säilyttämään vuorokautta pidempään, ne on pidettävä koko ajan vedessä. Kuivuneita vitsaksia voi myös liottaa vedessä tai keittää.

Pystyseipäät ja sivuvarat teroitetaan kirveellä kolmelta sivulta ja upotettavat päät poltetaan hiilokselle lahoamisen estämiseksi.

Seipäitä laitetaan kaksi vierekkäin noin 10 – 12 cm välillä ja teroittamattomat sivut keskelle. Seipäälle tehdään kolo rautakangella ja seiväs isketään siihen.

Ensimmäiset ja viimeiset seipäät laitetaan suoraan, muut hieman vinoon. Seipäät laitetaan noin 1,5 metrin välein.





Ensimmäinen aidas asetetaan kiven päälle ensimmäisten seipäitten väliin, niin että aidas menee seuraavien seipäitten välistä ja toinen pää on maassa. Sen jälkeen laitetaan vitsas.

Vitsaksen laittaminen aloitetaan tekemällä kirveellä palkeenkielet molempien seipäiden ulkoreunalle, siihen kohtaan, johon vitsas tulee.

Sitominen aloitetaan laittamalla vitsas latvatupsusta kiinni palkeenkieleen. Ensin vitsas kierretään yhden seipään ympäri ja lukitaan aloitus sulkemalla vitsaksella palkeenkieli latvatupsun päälle.

Vitsas kierretään kahdeksikon muodossa seipäiden ympäri niin, että halkaistu puoli on aina tolppaan päin. Vitsasta voi myös kiertää punokseksi.

Ensimmäiseen seiväsväliin laitetaan aidaksia ja vitsaksia vuorotellen, kunnes aita on riittävän korkea sivuvarojen asentamiseen.



Sivuvara upotetaan maahan vinosti aitaan nähden. Sivuvاران varsi laitetaan seipäiden väliin, kiinni aidakseen. Ensimmäisen sivuvاران päälle laitetaan seuraava aidaspuu, jonka päälle laitetaan toinen sivuvara samalla tavalla kuin ensimmäinenkin.

Sivuvarojen päälle laitetaan seuraava aidas, jota tarvittaessa voidaan loveta toiselta reunalta tolpan puolelta, jotta se saadaan painumaan tarpeeksi alas. Sivuvarat ja aidas lukitaan paikoilleen vitsaksella, jonka päälle laitetaan vielä yksi aidaspuu.

Seuraavissa seipäissä vitsaksia tulee harvemmin tarvittaessa, jotta aidaksien väli pysyy sopivana. Aidaksien pituus valitaan sen mukaan, miten pitkälle aidaksen pitää yltää.

Aidaksia voidaan jatkaa laittamalla latvat vastakkain. Ajatuksena on laittaa aidakset niin, että aidaksien tyvi on ylhäällä ja alhaalla. Tällä tavalla aidan korkeutta voi säätää.

A rustic wooden fence made of logs and branches is the central focus of the image. The fence is constructed from several horizontal logs of varying lengths, held together by vertical branches and lashed with natural materials. It runs across a grassy field, with a large, light-colored birch tree trunk on the right side. In the background, there are more trees, some with autumn-colored leaves, and a small red building is visible on the left. The lighting suggests late afternoon or early morning, with warm sunlight filtering through the trees.

Aidan lopetuksessa pyritään siihen, että aidan selkä on lopussa tasainen. Aidakset ladotaan vitsaksien varaan niin, että viimeiset ovat vaakasuorassa. Eikä välistä unohdeta sivuvaroja. Aidakset ladotaan latvat vastakkain niin, että aidan päädyssä ovat aidaksien tyvipäät tasaisesti.



YHTEINEN YMPÄRISTÖ elinvoimaa ympäristöstä



MAASEUDUN
SIVISTYSLIITTO



PRO
Agria Itä-Suomi



MAA- JA
KOTITALOUSNAISET



Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus



maaseuturahasto

Teksti, kuvat ja koonti Hilikka Hiltunen